Toimintasuunnitelma 2020-2021

Varhaiskasvatusyksikkö Kanerva

varhaiskasvatus- ja esiopetus

(vuorohoito)

06112020

Keijo Räikkönen
Varhaiskasvatuksen aluepäällikkö

Helsinki
Helsingfors

Helsingin varhaiskasvatusta ja esiopetusta määrittävät ja ohjaavat asiakirjat

Varhaiskasvatus-laki

Varhaiskasvatus-suunnitelman perusteet

Esiopetussuun-nitelman perusteet

Perusopetuslaki

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma
Toiminnan pedagogiset suuntaviivat ja tavoitteet
Miksi ja mitä?
Helsingin esiopetussuunnitelma

Yksikön toimintasuunnitelma
Miten toimimme, jotta tavoitteet toteutuvat?

Ryhmän pedagoginen suunnitelma
(dokumentointi ryhmäportfolioon)

Lapsen varhaiskasvatus-suunnitelma

Lapsen esiopetuksen oppimis-suunnitelma

Toimintasuunnitelma

- Varhaiskasvatusyksiköt laativat vuosittain Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuvan toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelmassa kuvataan toiminnan järjestämisen pedagogiset periaatteet.

- Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta, esiopetussuunnitelmasta ja strategiasta nousevat tavoitteet ohjaavat toimintaa ja suunnitelmaan kirjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

- Arviointi on systemaattista ja jatkuvaa ja se perustuu niille tavoitteille, joita Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa toiminnalle asetetaan.

Ryhmän pedagoginen suunnitelma – ryhmän toiminnan suunnittelu

- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin (Lapsen vasu) kirjatut lasten vahvuuksista ja tarpeista nousevat pedagogiset tavoitteet ja toimenpiteet muodostavat pohjan ryhmän pedagogiselle suunnitelmalle ja toiminnan suunnittelulle.

- Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja oppimisen alueet huomioiden.

- Esiopetuksessa ryhmän suunnitelman pohjan muodostavat Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmat ja esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Yksikön toimintakulttuuri

- Toimintaamme ohjaavat Helsingin kaupunkistrategia, Opetushallituksen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä Helsingin Varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma.
- Päiväkoti Kanerva tarjoaa varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluita asiakkaiden tarpeiden mukaan eri vuorokauden aikoina. Luomme yhdessä perheiden kanssa lapsille turvallista, elämyksellistä, oikeudenmukaista ja kaikille sopivaa varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Kanervassa tutut ja turvalliset rutiinit toimivat päiväjärjestyksen runkona.
- Kanervan toimintasuunnitelman pohjana on vanhempien ja henkilökunnan päivitetyt arvot, palaute toiminnasta erilaisin kyselyin ja keskusteluin, lasten haastattelut sekä työtiimien oman työn jatkuva onnistumisen arviointi. Kuuntelemme asiakkaiden toiveita.
- Päiväkoti Kanervassa oppimisympäristö muodostuu fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten tekijöiden kokonaisuudesta. Varhaiskasvatusympäristöön kuuluvat rakennetut tilat, lähiympäristö mukaan lukien toimiva kaupunkimme sekä toiminnallisesti eri tilanteisiin liittyvät materiaalit ja välineet. Kanervan sijainnille ominaisia piirteitä ovat rikas kaupunkiluonto sekä ympäristö, joka tarjoaa hyvät puitteet monille erilaisille liikkumisen muodoille ja tukee liikkumisen kipinän syttymistä. Oppimisympäristö suunnitellaan joustavaksi, joten sitä voidaan muokata ajan tarpeiden ja lasten mielenkiinnonkohteiden mukaan. Kanervan varhaiskasvatus- ja esiopetusympäristön ilmapiiri on myönteinen, turvallinen ja ottaa huomioon lapsen terveyteen sekä hyvinvointiin liittyvät tekijät. Lapset liikkuvat aktiivisesti. Teemme yhteistyötä alueen muiden liikunta- ja kulttuuritoimijoiden kanssa, esim Pirkkolan Palloiluhalli, Pohu, kirjasto. Terve, liikkuva lapsi voi hyvin!
- Viikonlopun ja iltojen pedagogista toimintaa kartoitetaan ja kehitetään havainnoinnin perusteella. Kiinnitämme erityisesti huomiota koko päivän ja koko viikon pedagogiikkaan.
- Kanervassa toimitaan pienryhmissä porrastaen toimintaa tarpeen mukaan.

Leikkiin kannustava toimintakulttuuri

- Päiväkoti Kanervassa opetellaan leikkimään yhdessä ja pidetään huoli siitä, että jokainen saa hyvän ja turvallisen kokemuksen joukkoon kuulumisesta. Lapset leikkivät yhdessä yli ryhmärajojen. Iltaisin ja viikonloppuisin tuetaan eri-ikäisten lasten keskinäistä leikkiä. Ryhmät suunnittelevat yhteisiä tapahtumia sekä retkiä.
- Henkilökunta tunnistaa leikin merkityksen ja leikkiympäristön monimuotoisuuden sekä toimivuuden. Leikkiä ohjataan pedagogisesti. Tavoitteena on, että aikuinen on tietoinen leikin sisällöistä ja leikin teemoista. Aikuisen osallistumista ja läsnäoloa leikissä havainnoidaan, arvioidaan ja kehitetään. Aikuiset tarttuvat lasten aloitteisiin ja tukevat lasten välistä vuorovaikutusta.
- Pienen lapsen leikki toteutuu vuorovaikutuksessa aikuisen tai isomman lapsen kanssa. Lapset eivät leiki oppiakseen, mutta oppivat leikkiessään. Leikki on pikemminkin asenne kuin määrätynlaista toimintaa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

- Henkilökunta tiedostaa moninaisuuden yhteiskunnassa ja varhaiskasvatuksessa sekä tukee sitä omalla toiminnallaan. Kanervassa on kansainvälinen henkilökunta, joka käyttää taitojaan mm puheessa, kirjallisuudessa yms lasten hyväksi.
- Kulttuurinen moninaisuus näkyy toiminnassa tutustumalla eri kulttuurien juhlapäiviin, tapoihin, perinteisiin, ruokiin ja kirjallisuuteen. Kanervassa on salliva ja lasta kuuleva kieli-ilmapiiri, käytössä moninaiset tukikuvat ja äidinkielten näkyminen oppimisympäristössä.
- Myönteisellä ja kannustavalla kohtaamisella vahvistetaan lapsen osallisuutta yhteisössä. Kanervassa kiinnitetään huomiota, miten lapsi tulee kohdatuksi vertaisryhmässään, koska sillä on tärkeä merkitys hänen identiteettinsä rakentumisessa.
- Kanervassa tulkkipalveluita käytetään tarvittaessa, jotta muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvat perheet pääsevät vaikuttamaan oman lapsensa varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.

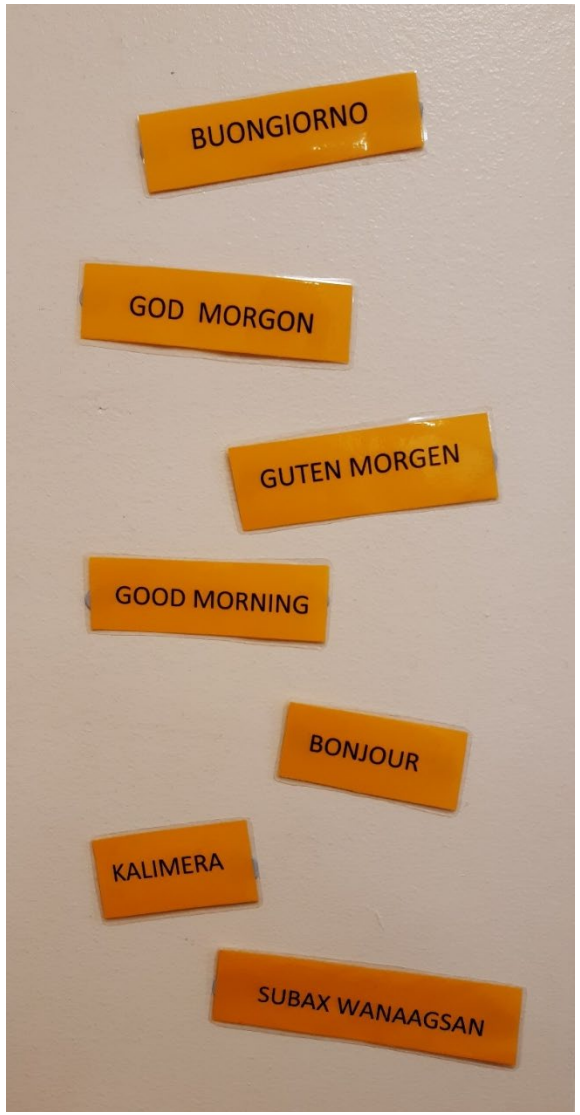

Kannustamme hyviin kaveritaitoihin

- Positiivinen, kannustava ja turvallinen ilmapiiri, jossa on tilaa hassuttelulle luo pohjaa lasten kaveritaitojen kehittymiselle. Aikuiset omalla käyttäytymisellään toimivat esimerkkinä huomioivasta ja kunnioittavasta vuorovaikutuksesta.
- Lasten olemassa olevia kaverisuhteita huomioidaan ryhmiä muodostettaessa. Kauden alussa sekä uusien lasten aloittaessa ryhmissä aikuiset mahdollistavat lasten rauhassa toisiinsa tutustumisen ja tukevat kaverisuhteiden kehittämistä mm. ryhmäytymisleikkien avulla.
- ilmaisuleikkien kautta.

- Aikuiset havainnoivat ja tukevat lasten keskinäistä yhdessä toimimista ja leikkiä. Aikuiset ovat mukana lasten leikissä.
- Tavoitteena on tukea lasten tunnetaitojen kehittymistä mm. draamaleikkien, musiikin, satujen ja
- Kanervassa kiusaamiseen puututaan välittömästi aikuisen avulla. Lapsia tuetaan kertomaan jo varhain ristiriitatilanteista ja aikuisen tuella niitä myös ikätasoisesti selvitellään lasten kanssa. Käytössämme on yhdessä laadittu kiusaamisen ehkäisyohjelma.
- Henkilökuntaa on koulutettu mm. seuraavilla koulutuksilla: Huomaa Hyvä, Miniverso, Fun Friends sekä Mapa.

Toimintakauden tavoitteet

Helsingin kaupungin strategiasta nousevat yhteiset tavoitteet:

1. Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella.

TAE 2020 Digitaalinen ryhmäportfolio käyttöönotetaan jokaisessa päiväkodin lapsiryhmässä ja leikkipuistoissa. Portfolio kootaan kaikissa yksiköissä yhtenäiselle verkkoalustalle/digitaaliseen oppimisympäristöön. (syksy 2020)

- Kanervassa jokainen tiimi tekee pedagogisen suunnitelman toimintakaudelle, mikä pohjautuu lasten yksilöllisiin varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmiin.
- Kanervassa on luotu Teams-ohjelmaan joka tiimille oma ryhmä digitaalista ryhmäportfoliota varten. Harjoittelemme portfolion luomista yhteisesti lasten kanssa. Keväällä 2021 portfoliot tulevat vanhemmille näkyväksi.

2. Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä. Rakennetaan kulttuuripolkua varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa (kevät 2021)

- Kanervassa henkilökunta suunnittelee toimintaa niin, että Helsinkiä käytetään monipuolisesti oppimisympäristönä huomioiden lasten ikätaso. Varhaiskasvatuksessa oppimisympäristöinä ovat lähialueen leikkipuistot, kirjastot, metsät, liikuntapuistot ja liikuntahalli sekä Kanneltalo.
- Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatusta laajemmin Helsinkiä ja lähikuntia oppimisympäristöinä. Esiopetusryhmä tutustuu kaupungin kulttuuri-, taide-, ja tiedekohteisiin. Lisäksi esiopetusvuodenaikana käytetään aktiivisesti Helsingin kirjastoja, liikuntahalleja, uimahalleja.

Kanervan omat toimintakauden tavoitteet:

- Tiimit ottavat käyttöön Mini-verso ohjelman – meillä sovitellaan yhdessä lasten kanssa.
- Informaation kulkua parannetaan ja arvioidaan.
- Enemmän apua – vähemmän arvostelua. Keskitytään aktiivisesti jakamaan osaamista ja tukemaan toisiamme yhteisessä työssämme.

Varhaiskasvatuksessa aloittaminen

- Ennen päivähoidon tai esiopetuksen aloitusta olemme yhteydessä perheeseen ja sovimme tutustumiselle sekä aloituskeskustelulle sopivan ajankohdan. Perheelle jaetaan aloituspaketti, joka käydään läpi perheen kanssa tutustumiskäynnillä. Tutustumisen yhteydessä esitellään päiväkodin tilat. Lapsen ja perheen tarpeista riippuen järjestämme riittävästi tutustumiskäyntejä.
- 2-3 kuukauden kuluttua varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen aloituksesta vanhempien kanssa käydään keskustelu ja laaditaan lapselle yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu tai lapsen esiopetussuunnitelma eli leops. Suunnitelmassa näkyy lapsen, vanhempien ja koko kasvattajatiimin näkökulmat lapsen kiinnostuksen kohteista, vahvuuksista ja tuentarpeista.
- Lapsen ääni saadaan kuuluviin mm havainnoinnin ja haastattelujen avulla. Lasten vasut ja leopsit ovat ryhmän toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin pohja. Uusi suunnitelma pohjautuu aina aiemman suunnitelman arviointiin. Keväisin pidämme vanhempien kanssa arviointikeskustelut.

Sensitiiviset siirtymät

- Kanervassa havainnoimme lapsia ja kiinnitämme huomiota lapsiryhmien muodostamiseen. Ryhmien muodostaminen pohjautuu lapsien vahvuuksiin, tuentarpeisiin, ikään, kaverisuhteisiin ja mahdollisuuksien mukaan vanhempien toiveisiin.
- Kun lapsi siirtyy ryhmästä toiseen (esim. vuorohoitotarpeen loppuminen) siirtymistä ennakoidaan tutustumalla lapsen kanssa uuteen ryhmään. Ennen siirtymistä perheen kanssa keskustellaan ja sovitaan lapselle tutustumisaikataulu sekä siirtopalaveri. Päiväkodin henkilökunta yhdessä lapsen vanhempien kanssa huolehtivat siitä, että siirtyminen on mukava tapahtuma lapselle.

Viestintä ja yhteistyö

- Kanervassa on tärkeää, että viestintä tavoittaa vanhemmat ajoissa. Huomioimme vuorohoidon tuomat haasteet viestinnässä. Toimintaa kuvailemme vielä viikko- tai kuukausikirjeessä. Vanhempien toiveesta kirje on sähköisessä muodossa. Kuluvan toimintakauden aikana otetaan käyttöön sähköiset, ryhmäkohtaiset portfoliot, joiden kautta vanhemmat pääsevät näkemään lapsensa ryhmän toimintaa.
- Järjestämme perheille yhteisiä tapahtumia: vanhempainillat, monimuotoiset liikuntatapahtumat, sadonkorjuujuhlat, joulu- ja kevätjuhlat sekä kevättapahtuma, joissa vanhempien on mahdollisuus osallistua toiminnan arviointiin.
- Kanerva on kuulunut inkluusiopilotti ryhmään, jossa kehitetään kaikille sopivaa varhaiskasvatusta ja perusopetusta. Inkluusio on jatkuvaa oppimisen ja osallistumisen esteiden purkamista varhaiskasvatuksessa, koulussa ja koko yhteiskunnassa.
- Yhteistyötä tehdään moniammatillisesti mm. Suomi toisena kielenä opettajan, kiertävän erityisvarhaiskasvatuksenopettajan, esiopetuksen kuraattorin sekä psykologin, neuvolan, neuvolapsykologin, puheterapeutin, fysioterapeutin ja lastensuojelun kanssa.
- Toimimme yhteistyössä lähialueiden kulttuuritoimijoiden, mm. kirjastojen ja urheiluseurojen ja –tilojen kanssa.

Osallisuus

- Lasten vahvuudet ja mielenkiinnonkohteet ovat toiminnan suunnittelun pohjana. Toimintaa suunnitellaan yhdessä lasten kanssa, lasten ideoita sensitiivisesti kuunnellen ja havainnoiden.

- Toimintaa arvioidaan yhdessä lasten ja vanhempien kanssa. Lapsen saavat arvioida toimintaamme erilaisin menetelmin, kuten haastattelujen ja kuvatuen muodossa.
- Jokaisesta lapsesta ollaan kiinnostuneita, jokainen tulee kuulluksi.

Tasa-arvo

- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat ihmiselle tärkeitä perusarvoja.
- Tasa-arvo tarkoittaa samanarvoisuutta. Kanervassa edistämme lasten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.
- Lapset saavat Kanervassa tasa-arvoisen kohtelun. Aikuinen omalla käytöksellään toimii esimerkkinä kohtelemalla kaikkia yhtäläisesti ja tasa-arvoisesti. Avuksemme olemme laatineet henkilökunnan vuorovaikutussuunnitelman, jota kehitämme ja arvioimme arjen työssä Kanervassa.

Yhdenvertaisuus

- Yhdenvertaisuus laajentaa tasa-arvon käsitettä. Kanervassa kohtelemme asiakkaita ja henkilökuntaa samanarvoisesti riippumatta heidän iästä, sukupuolesta, etnisestä taustasta, kielestä yms.
- Olemme laatineet Kanervaan kiusaamisen ehkäisysuunnitelman, jonka avulla ehkäisemme syrjintää ja kiusaamista. Vihapuhetta ei hyväksytä.
- Tavoitteenamme on arvioida kiusaamisen ehkäisysuunnitelman toimivuutta.
- Otamme huomioon ihmisten erilaiset lähtökohdat järjestämällä tukitoimia ja positiivista erityiskohtelua niitä tarvitseville. Näin toteutamme kaikille sopivaa varhaiskasvatusta ja joustavaa opinpolkua vuorohoidon tarve huomioiden.